
Powsińska

Dzielnice: Mokotów

Osiedla: Sadyba

Atrybuty: Nazwy własne Nazwy geograficzne Nazwy miejscowości polskich

Rok utworzenia nazwy:

Opis

Powsin - (Powsino) wieś szlachecka wzmiankowana już w XIII w. jako własność wojewody łęczyckiego Bogusza Miećławica z rodu Doliwów, który w 1244 zapisał ją cystersom a czternaście lat później znalazła się pod zwierzchnictwem biskupstwa wrocławskiego. Wczesny biskup kujawski przekazał ją wówczas kasztelanowi wiskiemu Mikołajowi Ciołkowi. W 1386 roku książę Janusz I Mazowiecki nadał jej prawo chełmińskie a w 1398 roku Elżbieta Ciołek, wdowa po wojewodzie mazowieckim Andrzeju, ufundowała tu istniejący do dziś kościół p.w. św. Elżbiety (tzw. Powsin Poduchowny). W połowie XVI w. liczył 160 ha będących własnością drobnoszlachecką Ciołków a następnie Zdziarskich i Odrzywolskich. W 1677 roku całe dobra (wraz z pobliskim Powsinkiem) nabył król Jan III Sobieski, włączając je do tzw. klucza wilanowskiego. W czasach saskich (ok. 1725 roku) część z nich nabyła Elżbieta Sieniawska, z czasem powstało tu ok. 40 gospodarstw. W 1803 roku osiadł tu Jan Paweł Woronicz, zostając tu miejscowym proboszczem, siedem lat później zakładając szkołę parafialną. Od 1849 roku wieś (a właściwie trzy wsie - z Powsinem Poduchownym oraz Powsinkiem i istniejące tu dwa folwarki) liczącą wówczas prawie 50 domów i blisko 700 mieszkańców i łącznie ok. 700 ha (było to 795 mórg ziemi dworskiej i 675 mórg włościańskich) oczynszowano a po powstaniu styczniowym uwłaszczono i oficjalnie włączono do powiatu warszawskiego (gmina Wilanów, parafia Powsin). Były tu ponad 50-morgowe pokłady torfu (o grubości 10 stóp). Na początku XX w. w blisko 80 domach żyło ponad 800 mieszkańców, którzy zorganizowali tu szkołę, zajazd, dwie kuźnie i cztery sklepy. Działała również cegielnia powstała już w 1827 roku. W okresie międzywojennym liczba domów zwiększyła się o ponad połowę a w 1951 roku tereny te zostały włączone w granice administracyjne stolicy. Ulica ta biegła od kościoła bernardynów właśnie w tym kierunku.

Ciekawostki

W latach 1892-1957 bieżyły tędy tory kolejki wilanowskiej o szer. 1000 mm. Kolej powstała z inicjatywy Jana Kellera i przy współudziale inż. Henryka Husa i Wiktora Magnusa, właściciela

Dolnego Mokotowa.

Stan obecny:

Nr 13: Fort IX Czerniaków. Zwany również Fort Sadyba. Fort twierdzy Warszawa ukończony w 1886, otoczony fosą o szer. ok. 20 m. Broniony był z wału o bardzo szerokim przedpiersiu. Kazamaty koszarowe w kształcie litery „W. Miał za zadanie bronić środkowego odcinka Wisły. Wyszadzony w powietrze w 1913. We wrześniu fort stanowił samodzielny punkt oporu Odcinka Południowego, obsadzony przez kompanie ochotnicze i część kompanii 2 batalionu 360 pułku piechoty. Po ciężkich walkach hitlerowcy zdobyli punkt 26 września. Po wojnie, do 1990, stacjonowało tu wojsko.

Muzeum Polskiej Techniki Wojskowej. Ekspozycja plenerowa przedstawia broń pancerną, raketową, samoloty, sprzęt radiolokacyjny i kwatermistrzowski. Wewnątrz fortów są wystawy: "Polska Broń Pancerna 1918-1945", "Polskie Lotnictwo Wojskowe 1917-2000" i "Polskie Duszpasterstwo Wojskowe"

Muzeum Katyńskie. Przedstawia fakty dotyczące obozu NKWD w Katyniu, a także Charkowie i Miednoje.

Tablica pamiątkowa. Wmurowano ją w latach 50 XX w., napis na niej brzmiał: W tym miejscu we wrześniu 1939 roku poległo w walce z najeźdźcą hitlerowskim czterdziestu polskich żołnierzy, ponadto czterdzieści osób zamurowano żywcem. W 1989 starą tablicę zastąpiono nową, mówiącą o obronie fortu w dniach 17-26 września 1939 przez II batalion 360 pułku piechoty Obrony Warszawy, II batalionu ochotniczego, batalionu im. Ordona i robotniczego batalionu obrony Warszawy.

Tablica ku pamięci Janusza Kusocińskiego. Odsłonięta została 24.09.1989, dla upamiętnienia biegacza Kusocińskiego, który w składzie II batalionu 360 pułku piechoty Obrony Warszawy bronił dostępu do fortu, obsługując karabin maszynowy. Kusociński został wtedy ranny. Tablicę ufundował Włodzimierz Dubielecki.

Nr 24: Dom Spółdzielczy Miasta-Ogrodu Czerniaków. Powstał w latach 30 XX w. wg proj. Oskara Sosnowskiego.

Nr 24a: Dom Spółdzielczy Miasta-Ogrodu Czerniaków. Powstał w latach 30 XX w. wg proj. Oskara Sosnowskiego.

Nr 31: Sadyba Best Mall. Powierzchnia ok. 50.000 m².

Kino IMAX. Ma największy w Polsce ekran trójwymiarowy o wysokości 7 pieter.

Nr 56: Przedszkole Montessori Słonecznik.

Nr 59\63: Gmach Instytutu Żywienia i Zdrowia. Powstał w 1966-8 wg proj. H. Downarowicza.

Nr 66: Blok Spółdzielni Mieszkaniowej przy MSW. Powstał w 1969, ma 5 pieter i 50 mieszkań. W 1996 ocieplony.

Nr 70: Blok Spółdzielni Mieszkaniowej przy MSW. Powstał w 1969, ma 5 pieter i 50 mieszkań. W 1996 ocieplony.

Nr 68,68a,72,72abc,74,74bcde: Bloki osiedla Powsińska. Powstało w latach 70 XX w. wg proj. Jadwigi Grębeckiej.

Nr 74a: Blok Spółdzielni Mieszkaniowej przy MSW. Powstał w 1969, ma 5 pieter i 50 mieszkań. W 1996 ocieplony.

Data nadania nazwy:
